

Lézerek ma és a 21. században

Fényes jövő

Ha valakinek van otthon CD-lejátszója, vagy számítógépes CD-ROM-ja, akkor elmondhatja, hogy lézert tart a háztartásában. Ezek a berendezések ugyanis lézerral működnek. A lézert azonban számos más területen, az orvostudományban, freskók restaurálásakor vagy autók összeszerelésekor is alkalmazzák napjainkban. A jövőben pedig akár molekulák szétbontása és „összeragasztása” is lehetővé válik ennek segítségével.

A huszonegyedik század a fény évszázada lesz, a fény azonban más funkciót fog betölteni, mint ma – véli dr. Szabó Gábor, a József Attila Tudományegyetem Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének egyetemi tanára, aki a Természettudományos Ismeretterjesztő Társulat program-sorozatának részeként beszélt a fény jövő századbeli alkalmazásáról. Míg korábban a fényt elsősorban világításra használták, addig napjainkban számos más területen alkalmazzák. Harminckilenc évvel ezelőtt Theodor Neumann felfedezte a lézert, amely azóta

már a hétköznapiainkban is jelen van. Nagyon sok háztartásban megtalálható a lézer, ahol CD-lejátszót, számítógépes CD-ROM-ot vagy lézeryomtatót használnak. A lézerral napjainkban már sebességet és távolságot is lehet mérni, de arra is alkalmas, hogy például a vaskohókban kiszabaduló toxikus gázok összetételét meghatározza. Az Egyesült Államokban egyes permetezőgépekbe olyan lézeres távmérőt építettek be, amely kiszámítja a növény pontos távolságát, és ennek megfelelően állítja be a permetezőcső irányát, s adagolja a vegyszert.

Egyre gyakoribb eljárássá válik a lézeres anyagmegmunkálás és a hegesztés, amelyet elsősorban a luxusautók összeszerelésénél alkalmaznak. A lézert a modern orvostudományban is szívesen alkalmazzák, hiszen például a hangszálműtétek során a vérzés könnyen csillapítható az átvágott hajszálerek végét azonnal „beégető” lézer segítségével. Dr. Szabó Gábor szerint az sem elképzelhetetlen, hogy a következő évtizedekben a régi freskókat lézerral restaurálják, ugyanis a lézersugarat be lehet állítani úgy, hogy éppen csak a rárakódott szennyeződéseket

égesse le, a festéket azonban ne rongálja meg. Bizonyára kevesen gondolnák, hogy a lézerek a vallás területén is lehet gyakorlati funkciója: a marokkói mecset tetején egy lézer mutat Mekka irányába, hogy a mohamedánok a sötétben is tudják, merre forduljanak ima közben.

A lézer modern alkalmazási területe a molekulák szétbontása és „összeragasztása” lézer segítségével, amelynek következményeként bármilyen kémiai szintézis kialakítható. Ilyen jellegű kísérletek a JATE Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékén is folynak. Már a jövő évezredbe mutat a kvantum kriptográfia, vagyis az üvegszálakon keresztül továbbított adatok olyan módon történő titkosítása, amely a fotonok véletlenszerű rezgésén alapszik, s így az információhoz lehetetlen hozzáférni. A jövő lehetőségeit felvillantva dr. Szabó Gábor nem tartja elképzelhetetlennek, hogy a tudósok kidolgozzák a teleportáció gyakorlati megvalósítását is, vagyis lehetővé válik, hogy a fény segítségével egy atomokból álló rendszert alkotórészeire bontsanak, majd egy másik helyen felépítsenek.

Békófi Anett

Munkatársunktól

Ma, csütörtökön délután 4 órakor képviselő-testületi ülést tartanak a zákányszéki művelődési házban. Módosítják az iparüzési adórendeletet. Jövőre kiszélesítik a köztisztviselési sávokat, így több pénz folyhat be a

Zákányszék adói

település kasszájába. Zákányszék 2000-re önhibáján kívül forráshiányossá válik, közel 18 millió forinttal kevesebből gazdálkodhatnak, így állami segít-

séget kénytelenek igénybe venni. A megbeszélésen a képviselők ezenkívül felülvizsgálják még az önálló gazdálkodású intézmények működését, valamint szó lesz a nemrég megépült új önkormányzati állatfelvásárló telep díjairól.

Újszentiván legidősebb lakója

Olga néni százéves

Szubity Vítályosné Olga néni századik születésnapján köszöntötték Újszentivánon. (Fotó: Schmidt Andrea)

Munkatársunktól

Kerek századik születésnapján köszöntötte a minap Újszentiván a község legidősebb lakóját, Szubity Vítályosné, Olga néni. A rendezvényen mintegy ötvenen jelentek meg, köztük Krunity Mihály görögkeleti, és Seidl Ambrus római katolikus plébános. A gondosan összeállított, megható műsor keretében először az újszentiváni óvodások léptek föl, majd az általános iskolások szerb nyelvű előadása következett. Dr. Talpai János polgármester köszöntője után a nyugdíjasklub vezetője, dr. Juhász Jánosné mondott beszédet. Olga néni boldog mosollyal vette át az önkormányzattól kapott születésnapi ajándékokat – többek között egy óriási tortát is. A születésnapi köszöntő zenével, táncsalárdan zárult.

Adventi kiállítás Gyűjtés, karácsonyra

Munkatársunktól

Adventi kiállítás nyílik november 26-án 17 órakor a Bartók Béla Művelődési Központban. A tárlaton Albert Anna (kalotaszegi varrottások és fafaragások), Páll Róza és ifj. Páll Anni (korondi cserépedények),

Simó Júlia (népi-, nemesi ruhadarabok Illyefalváról) és Birton László (festett bútorok Vagyassról) mutatkozik be.

A kiállítást Rostás Mónika nyitja meg, közreműködik: Polgár Lilla népdal-énekes.

DM-információ

A Duna TV Virradóra című műsorának szerkesztősége, a Sport főszerkesztőség és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat karácsonyi ajándékgyűjtési akciót szervez a nagycsaládosok, a nevelőotthoni gyerekek, illetve az

egyedül élő idősök számára. Ehhez kérnek gyermekruhát, gyermek-sportfelszerelést, könyveket és játékokat. Az ajándékokat hétköznapiokon és hétvégeken várják a Duna Televízióba, amelynek címe: Budapest, Mészáros utca 48–54.

Néha pizzafutárnak adják ki magukat

Rendőri titkok, titkosrendőrök

Titkosrendőrök, titkos információszerezés, fedésben dolgozó nyomozók – mindezen kifejezéseket egy krimi szókincséből is kölcsönözhetjük volna. A valóságban is vannak azonban titkosan dolgozó rendőrök, azonban módszereik némiképp eltérnek a könyvekben megismert, mindig eredményes eljárásoktól.

Talán feltűnt az olvasóknak, hogy az elmúlt héten az egyik országos tévécsatornán, a bűnügyi műsorban egy fővárosi akciógység szupertitkos bevetést hajtott végre – egy egész ország nyilvánossága előtt. A civil ruhás, kigyúrt és hosszú hajú, bőrdzseki nyomozók ugyanis két zsarolót rohantak le, mögöttük rohant a kamera. Az akció előtt, alatt és után valamennyi rendőr felismerhetően látszódtott, olyannyira, hogy a nézők másnap örömmel üdvözlökhették az alvilágot felszámolni hivatott, titkos nyomozókat mondjuk egy ábcében. A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a zsarolással gyanúsítottak természetesen nem voltak felismerhetően ábrázolva, tekintettel személyiségi jogaikra.

A fenti eset kapcsán felmerül a kérdés, vajon milyen titkok kifizetésére jogosultak a rendőrök, s vajon vannak-e akár a megyében is fedésben dolgozó titkos nyomozók. A nyomozók hatáskörét, lehetőségeit illetően egyértelmű a forrás, hiszen a rendőrségről szóló törvény „Titkos információgyűjtés” címszó alatt rögzíti a következőket: „A Rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzésére, felderítésére, megszakítására, az elkövetők kiletének megáll-

Nyomozók fedésben. Hmm, gyanús nekem ez a Macal... (Németh György karikatúrája)

apítására, elfogására, körözött személy felkutatására, tartózkodási helyének megállapítására, bizonyítékok megszerzésére – törvény keretei között – titokban információt gyűjthet.”

A meghatározás mögé nézni nagyon nehéz, egy eset konkrét tartalmát a közvélemény számára feltárni pedig gyakorlatilag lehetetlen. Ugyanis az, hogy ki ellen, mikor, milyen ügyben és milyen módszerrel folyik titkos adatgyűjtés, államtitoknak minősül. Éppen ezért nem sikerült kiderítenünk azt sem, hogy például Szegeden hány alkalommal vették be ezt a módszert. Úgy tudjuk, hogy évente több tucat ügyben folyamodnak ehhez az egyébként általuk is hatékonynak ítélt lehetőséghez a nyomozók. A jogszabály lényeges részét alkotja azt a passzus, amely a bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtésről szól. Ezen belül a rendőrség többek között információt, vagy bizalmi személyt vehet igénybe, rendőri jelleg leplezésével információt gyűjthet (lásd képün-

kön), csapdát alkalmazhat, megfigyelhet, vagy fedővallokozást hozhat létre. A gyakorlatban mindez nem úgy működik, mint a krimiben. Vagyis a rendőr nem épül be az alvilágba, nem bujkál el a szőnyeg alá, s nem ragaszt álshakált. Ennek egyszerű okai vannak: a titokban adatot gyűjtő személyek is rendőrök, akiknek létszáma véges, s természetesen azok közül kerülnek ki, akik egyébként is nyomozati munkát folytatnak. Vagyis: a különböző elkövetői csoportok már ismerik őket. Így aztán a legegyszerűbb módszer odamenni és beszélgetni a gyanúsítotttal, hogy egyszerűen rákérdezzük, hogy pizzafutárnak adták ki magukat a rendőrök, aztán amikor az illető ajtót nyitott, lerohanták. Említést érdemel az a több éves, szívós munka, amelyet Magda Marinko elfogása után folytattak a

rendőrök, s amelynek eredményeként a Magda Marinko holdudvarába tartozó külföldiek eltalították az országból.

A titkos módszereknek a büntető-eljárásban is hasznukat tudják venni, hiszen amíg a nyolcvanas években a gyanúsított beismert vallo-mása volt az eljárás közép-pontjában, addig mostanra az a cél, hogy egyéb bizonyítékokkal is alá tudják támasztani a gyanúsított vallo-mását, vagy cáfolni tudják a tagadását.

Más forrásból úgy tudjuk, hogy hatékonyabb lenne a felderítés, ha a vádalku intézménye több lehetőséget tartogatna, s egy amerikai típusú szisztéma működne nálunk is. Ugyancsak jól jönne időnként mobiltelefonon lehallgatása, ennek azonban egyelőre technikai akadályai vannak.

A televízióban látott rendőrök azonban alighanem saját maguk ellen dolgoztak. Vélhetően nekik már senki sem hiszi el, hogy egyszerű pizzafutárnak tengetik mindennapjaikat.

Arató László

Nap mint nap

1795 Ft

MOL PB-GAZ

A jól könnyen meg lehet szokni! Így a MOL Rt. által termelt és forgalmazott kedvező áron kapható, magas fűtőértékű MOL PB-GAZ-t is, amely az élet számos területén biztosít gazdaságos energiaforrást. Ipari és mezőgazdasági felhasználók, köztisztvisérek számára előnyös feltételekkel és egyedi kedvezményekkel telepítjük tartályos MOL PB-GAZ ellátó rendszerünket. Ráadásul most a MOL-töltőállomásokon és MOL PB-GAZ cseretelepeken óriási kedvezménnyel cserélheti 11,5 kg-os PB-gáz palackját.

Kérdéseivel hívja a MOL PB-GAZ információt két számunkon helyi tarifával: (06 40) 45 56 67, vagy a (06 1) 209 0044-es telefonszámon.

